

hebben van alle nieuw-lichterij op artistiek en architectonisch gebied.

Hoe, kan men tenslotte vragen, hoe denken wij, na deze halve eeuw van omwenteling, nog over dit gebouw en over de ruzie, die het destijds verwekte? Ik kan daaromtrent niets geven dan mijn eigen strikt private mening, mijn eigen subjectiviteit.

Ik zie het nog bestaande gebouw als een overblijfsel, een monument uit een ondergegane cultuurperiode, dat wij nog blij mogen zijn te bezitten te midden van wat daarna tussen twee Wereldoorlogen en vooral na de tweede, na de verwoesting van 1940 is opgebouwd. Een monument uit een weliswaar ondergaande cultuur – de laatste decennien der negentiende eeuw zijn dat zeker ondanks de optimistische sfeer die ze schijnbaar beheerst – maar dat in ieder geval nog de vormen, zij 't de verstijfde en vergroofde vormen vertoont van een vroegere stijl.

Een onzer belangrijkste nog levende landgenoten-architecten, dr. J. J. P. Oud, stelde niet lang geleden – op de Hogeschooldag van de Technische Hogeschool te Delft, 10 januari van het vorige jaar – de vraag: Zijn er nog architecten? En deze – men mag zeggen – wereld-befaamde man komt daar tot de conclusie, dat er nog slechts gesproken kan worden van verval van de architectuur als cultuurvorm van betekenis.

Ik ben, als historisch beschouwer, geneigd deze opvatting van een beroemde vakman geheel te onderschrijven. Op de diepere oorzaken van dit verschijnsel, dit verval, behoef ik in dit bestek zeker niet nader in te gaan. Het zou mij te ver voeren van deze korte beschouwingen. Ik wil er slechts van zeggen, dat het m.i. een deel is van dat algemene verval, ja de ineenstorting der beeldende kunsten in de laatste decennien en in versnelde tempo na de tweede Wereldoorlog.

Van dit gezichtspunt uit is het nog bestaande Stadhuis, ondanks de heftige strijd die om zijn ontstaan woedde, een monument, waarvoor wij dankbaar mogen zijn.

1) 1960. Naar aanleiding van de veertigjarige herdenking van de officiële inwijding van het Stadhuis.